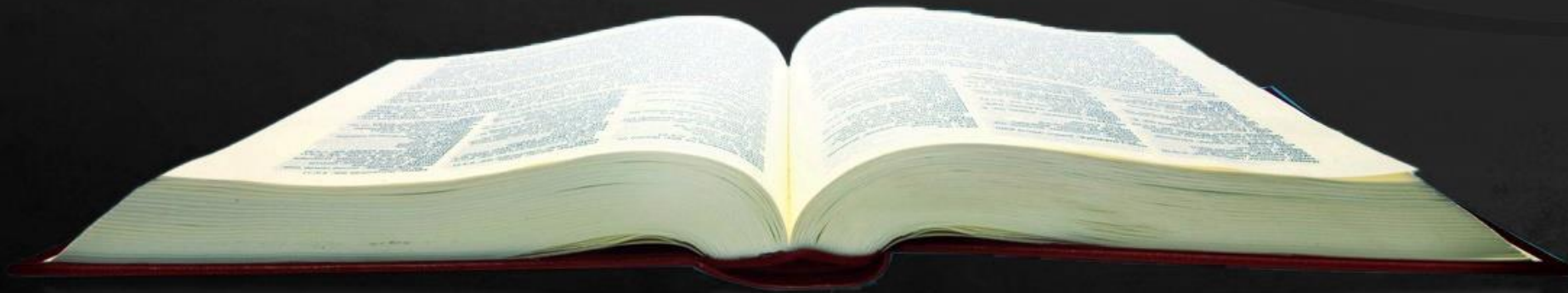

ÛTHERI KWAARA

NDUMA-INI

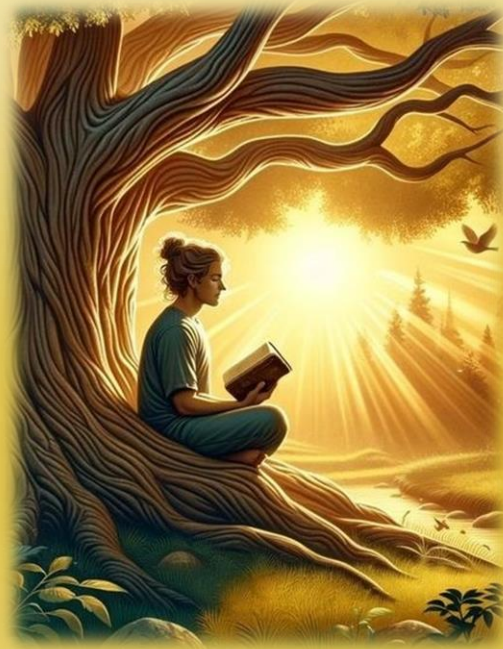

“Nake Jesũ akĩmeera
atĩrĩ, “Nĩmũgũkorwo
na ũtheri ihinda rĩngĩ
inini. Thiiagai rĩrĩa
mũrĩ na ũtheri,
nduma
ĩtanamũtumanĩra.
Mũndũ ũrĩa ũthiiaga
na nduma
ndamenyaga kũrĩa
arathĩ ”

(Johana 12:35, NKJV)

Mbaara ìhotanagwo kana kũhotwo o kũrũũa kũmwe na kũngĩ.
 Rĩrĩa Saitani ahotirwo mbaara ya kũnyarirana akĩgĩa na mũbango mwerũ: kũiguanĩra.
 Mũtukanio wa ma na maheeni nĩ ũkururĩtie ma milioni gũkumbatĩria maheeni, mahumbĩtwo ma itaarĩ muoyo.
 Harĩa tũngĩgiita mbara-inĩ ñno no twĩnyitĩrĩire na tũrũmie Jĩsũ, ũrĩa arĩ We Ma na Muoyo, ona Kiugo gĩaake Gĩtheru.

- ➔ **Kũrũĩrĩa ma:**
 - ✚ Ma kũng'ethanĩra na maheeni.
 - ✚ Kanitha kũiguanĩra.
- ➔ **Mbaara ya Kiugi kĩa Ngai:**
 - ✚ Ũgitĩri thĩiniĩ wa Bibilia.
 - ✚ Itũũmi cia andũ.
- ➔ **Mbaara ya meciiria.**

MBAARA KŭRŭĩRĩRA MA

MA KŪNG'ETHANĨRA NA MAHEENI

"Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ nĩ nĩ njĩra, na nĩ nĩ ũhoro ũrĩa wa ma, na nĩ nĩ muoyo. Gũtirĩ mũndũ ũkinyaga kũrĩ Baba atagereire harĩ nĩ" " (Johana 14:6)

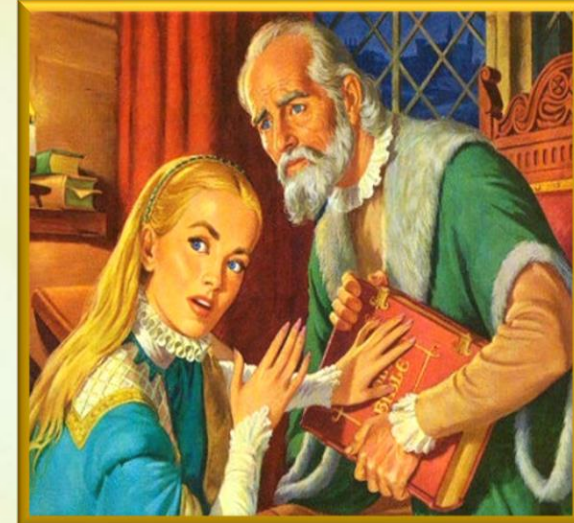
Jĩsũ nĩwe Ma na kwa ũguo nĩ ithe wa ũũma woothe (Johana 14:6). ũndũ woothe wa ma, ũndũ woothe wa kwĩhokeka, ũndũ woothe wa kĩhooto, ciumanaga Nake. Na ma ĩyo Yake ĩciaraga muoyo thĩiniĩ wiitũ.

Naguo mwena ũcio ũngĩ, Saitani nĩ ithe wa maheeni (Jn. 8:44). ũrongo woothe, ũhenania woothe, mĩbango yoothe mĩũru, ma yoothe yogometio, ciumamaga kũrĩ we. Namu maheni maciaraga gĩkuuũ thĩiniĩ wiitũ.

Thĩiniĩ wa ngucanio Yake na thũ, Jĩsũ ahũthĩrire Bibilia ta kĩhuumo kĩ ma yoothe:

"Nĩhandĩkĩtwo" (Mt. 4:4; 21:13).

Nĩũndũ ũcio, mũcukani nĩ arutĩte wĩra athũkie Bibilia, rĩngĩ na gũkĩhitha kana gũkĩogomia kĩage ũkinyanĩru. Na nĩ ahotete gwĩka ũguo (no ndagomanĩtie) kũhĩtũkĩra Kanitha wa Kĩ-Roma mahinda-inĩ ma Middle Ages (na noyo ĩtagwo Hĩndĩ ya Nduma "Dark Ages").

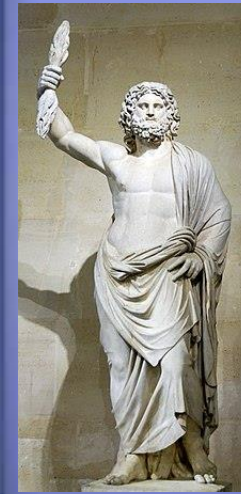
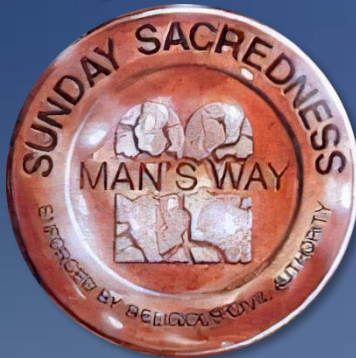
KŪGARŪRŪKA GWA KANITHA

“Nĩnjũũĩ atĩ ndaarĩkia gũthĩ, njũũĩ ndĩĩani nĩĩgooka gatagatĩ-inĩ kanyu na itigacaaĩra rũũru rũrũ. O na ningĩ kuuma harĩ inyuĩ nĩĩgũkoimĩra andũ, na mogomie ũhoru-wa-ma nĩĩgeetha maguucĩĩrie arutwo mamarũmĩĩre.” (Atũ 20:29-30).

Rĩĩra oigagĩra ũhoru athuuri a kanitha wa Efeso, Paũlũ onanirie ruuo rwake igũrũ rĩa mathĩna ma na nja na thĩiniĩ marĩa makang’ethera ihinda rĩũkĩte (Atũ 20:29-30).

1. **Njũũĩ ndĩĩani.** Kuuma mwaka wa 64 nginya wa 311 (Serdica edict of tolerance watho wa), Kanitha ũkĩgerera kũnyarirwo kũnene nĩ ũthamaki wa Kĩ-Roma.
2. **Perverse men .** Kwambĩĩria mwaka (kana) 4th century, andũ mataarĩ agarũrũku makĩingĩrio thĩiniĩ wa Kanitha na magĩtukania ũcenji na ma.

Saitani ahũthĩire mĩbango “ya thĩiniĩ” kũhotomia ma na akĩrehe ũhooi mĩhianano na gũtũũgĩrio kwa Jumapili gũkĩingĩrio thĩiniĩ wa Kanitha.

Mũhianano wa ngai ya Aroma Jupiter yarĩ Capitoline Hill thĩiniĩ wa Rome ĩkĩhũthĩrwo werũ na gũtuuo muhianano wa Mũtheru Petero

Ta ũrĩa Paũlũ arathĩte, mahĩtia macio nĩmetĩkĩrirwo, na megũtũũra nginya mũico kũrĩ arĩa matendete kũmenya ma (2 Athes. 2:7-12). Mbaara ya mũico ĩhandĩtwo igũrũ rĩa kũiguanĩrwo gwa Thabatũ.

**MBAARA IGŪRŪ RĨA
KIUGO KĨA NGAI**

ŪGITĪRI THĪINIĨ WA BIBILIA

“Maamũre, ũmatherie na ũhoru ũrĩa wa ma; ũhoru waku nĩguo ũhoru wa ma.” (Johana 17:17)

Tũngĩrega gĩcunjĩ kĩmwe kĩaayo (kwa mũhiano, ũtarĩria wa ũũmbi thĩiniĩ wa Kĩambĩrĩria 1 na 2), hihhi no tũkinye handũ tũremwo gwĩtĩkia morutani mamwe mayo. Na ningĩ rĩ... Nĩ ũgitĩri ũrĩkũ tũngĩkorwo naguo wa kwĩhoka Bibilia kũrĩa kũngĩ gũtigarĩte?

Bibilia nĩyo ĩguũragia hatarĩ mahĩtia wendi wa Ngai. ĩtũheaga mũbango wa Igũrũ wa kũhonokia andũ.

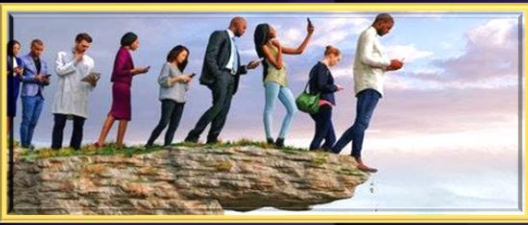
Nĩũndũ ũcio, ũgitĩri witũ wonokaga o thĩiniĩ wa Bibilia, na thĩiniĩ wa o ibuku mwanya rĩayo, thĩiniĩ wa icunjĩ ona mũhari (2Tim. 3:16).

Thĩiniĩ wayo twonaga mũbango na ciĩko cia mũcukani; ũũmbi; gũciarwo, ũtũũro, gĩkuuũ, iriũka na gũthaithanĩrĩrwo nĩ Jĩsũ; kwoherwo kwa mehia; Rĩũka rĩa Kerĩ; ũtũũro ũtathiraga thĩiniĩ wa Thĩ Njerũ...

“Kiugo gĩaku nĩkĩo tawa wa magũrũ makwa, na ũtheri wa kũmũrĩka njĩra yakwa” (Tha. 119:105 NIV)

“Ciugo ciaku ciataũrwo nĩrehaga ũtheri; nĩciũhĩgagia andũ arĩa matarĩ oogĩ.” (Tha. 119:130 NIV)

ITŪŪMI CIA ŪMŪNDŪ

“Kūrī njīra mūdū onaga ta yagīrīre, no marigīrīrio mayo yerekagīra gīkuū-inī. ” (Thimo 16:25)

Angīkorwo Ngai nīwe waheire hinya wandīki wa Bibilia-rī, nūū ūngīmītaūra (2 Pet. 1:20; Johana 14:26)?

Mūdū ūtarī na Roho ndamūkagīra maūdū marīa moimaga kwī Roho wa Ngai no mamonaga ta arī ūrimū, na matingīmataūkwo nī tondū mamenyekaga kūgerera o Roho. (1Akori. 2:14).

Mūhiano wa kūiguithania kwa mūdū nī wagīri kīene wa igūrū wa atī, kuuma mwaka wa ikūmi na inyanya (18th century), nī kwendekereirio ūtaūri wa “kī mathomo” wa Bibilia.

Mūthingi wa ūrīa moyaga ūhoro ūyū nī gūkanwo gwa ciama na kwagīrwo kīene ūhoti wa kūratha mahinda mokīite. Rungu rwa mwonere ta ūyū , nī ūguuni ūrīkū tūngīruta thīiniī wa kiugo kīa Ngai tūngīgīkana hinya wakīo kana ūhoti wakīo wa kūmenya marīa me mbere na matwetereire?

Hatarī nganja, thū īthondekaga njīra cionekaga ta ci ciama, no mūico wayo nī gīkuuū (Thimo. 16:25).

“Nduma ya Kĩroho nĩ ãhumbĩte thĩ na nduma nene ãkahũmba andũ. Thĩiniĩ wa makanitha maingĩ nĩ kũrĩ na nganja na wagi wa wĩtĩkio thĩiniĩ wa ũtaũri wa Mandĩko. Aingĩ, aingĩ mũno, nĩ moragia ũkinyanĩru na ũũma wa Mandĩko. Mĩcirĩrie ya andũ na kũgerereria kwa ngoro cia andũ nĩkũhũthagia hinya ũrĩa Ngai aheanĩte wandĩki-inĩ wa Kiugo Gĩake [...]

Ibuku rĩrĩ Itheru nĩ rĩtirĩtie mahũũra ma Saitani, ũrĩa manyitanĩire na andũ aganu matũmaga maũndũ mothe ma mũtugo mũtheru mahumbĩragwo na matu na nduma. No Mwathani nĩ amenyereire Ibuku rĩrĩ Itheru na kĩaama kĩa hinya Wake nginya ũrĩa rĩtariĩ ũmũthĩ—mũcooro kana ibuku rĩ ũtongoria kũrĩ bamĩrĩ ya andũ kũmonereria njĩra ya igũrũ.

MBAARA YA Kĩ-MECIRIA

“Nayo ngai ya mahinda maya, nītūmīte meciiria ma andũ arĩa matetĩkītie matumane, nĩgeetha matigathererwo nĩ ũtheri wa Ūhoro-ũrĩa-Mwega wa riiri wa Kristũ, o we ũrĩa arĩ we mũhaanĩre wa Ngai.” (2 Akorinitho 4:4 NIV)

Thimo ya A-Spanish yugaga atĩ: “Gūtĩrĩ gītumuumu kīũru, ta gītumuumu gītangĩenda.” nĩ ta kuuga nĩ tũhũ kũgeria kwĩra andũ mone kĩrĩa matarenda kuona. ũguo nĩ ta guuo kũrĩ arĩa “ngai ya gũkũ thĩ” ĩtumumĩtie (2Akorinitho. 4:4).

Kwa ũmenyo mwenainĩ wa arĩa morĩte ti tondũ nĩ maagĩite ũiyũrĩrĩru wa kũmenya. Gītũmi nĩ atĩ matiendaga kũmenya. Mũcukani nĩ aiyũrĩtie meciria-inĩ mao maũndũ maingĩ marĩa mamagiragia gwĩciria kĩrĩa kũna kĩagĩrĩire na kĩa bata kũna: ũhonokio wao.

No gũtire mũndũ wagĩrĩirwo gũikara o ũgũo. Rĩrĩa meciria makorwo thĩiniĩ wa nduma ya kĩroho, nĩ harĩ ũtheri na ũngĩara na nĩ waaraga thĩiniĩ wamo: “ũtheri ũcio [Jĩsũ] waaraga nduuma-inĩ, nayo nduma ndĩigana kũũhota” (Johana 1:5).

Amwe aitũ arĩa twamũkĩrĩte ũtheri ũyũ no tũhote kũgarũrania wĩra wa thũ, na tũtũme ũtheri waare ndũma-inĩ.

“Arĩa othe maragera njĩra ya gũthiĩ igũrũ marabatara ũtongoria wĩna ũgitĩri. Tũtiagĩrĩrwo gũthiĩ na ũũgĩ wa ũmũndũ. Twĩna mũnyaka wa gũthikĩrĩria mũgambo wa Kristũ ũgĩtwarĩria rĩrĩa tũrathiĩ rũgendo rũrũ rĩa ũtũũro, na ciugo Ciake nĩ ũũgĩ hĩndĩ ciothe.....

ũgitĩri witũ ũrĩ o thĩiniĩ wa kũrũmĩrĩra Kristũ tũmũkuhirĩirie, gũthiĩ thĩiniĩ wa ũũgĩ Wake, na kũhingia ma Yake. Tũtingĩhota o rĩmwe kuona ciĩko cia Saitani; tũtimenyaga harĩa aigĩte mũtego yake. No Jĩsũ nĩ ataũkagwo mĩkĩre ya mawara ya thũ, na no aige magũrũ maitũ njĩra-inĩ itarĩ na ũgwati.”